

Halldór Jóhannsson til minnis

12. maí 1926

– 7. júní 1989

Ísraelsmenn höfðu margar mætar lærarar; rabbínar. Hesir menn voru kanska ekki lærarar í tí líki, vit hugsa um, tá vit tala um lærarar. Sötu helst ekki og terpaðu við börnunum og lærðu tey litlu tabell og at stava og leggja saman, so sum b a ba, b y by, l o n lon, – Babylon. Nei, hetta var skúli á öðrum stöð. Heldur at líkna við lærðar háskúlar á okkara dögum. Her voru stórir mál enn so, ið fyrri vörðu hövð – lógin, talmud, og hvört av sinum. Lærubókurnar? Ja, tað hava verið... ekki bókur, men papyrusrullur, sum teir nýttu tá. Hetta voru „bókarullur“ úr gamla testamenti, ið voru nýttar sum grundbókur. Og har mundi verða stude-rað. Ja, tað sigst, at teir lögðu týðning í hvønn einasta bók-stav og hvörja krúllu á honum var. Govu bókstav-inum talvitt. Lögðu saman og fingi eitt virði av einum orði, sum aftur meining fekt úr.

Har sötu kendir menn sum Hillel. Har voru Gamaliel hin eldri, ið onkur heldur verða abbasonar Hillels, og Gamaliel hin yngri, ið var abbasonar hin eldra.

Í Apostlasögum lesa vit um Gamaliel hin eldra. Tað var hann ið ráddi til hövliga framferð móti teimum kristnu, fyrsta tey trinu fram á valin, sum ein tornur í eygum farisearanna. Hvat ið var við hesa rørslu at gera? Jú, Gamaliel visti rað: Um tað var av menniskja ávum, hetta var sprott, mundi tað fara at fána burtur av sær sjálvum. Men um tað var av Guði, so kundu teir ekki forða tí.

Um Paulus verður sagt, at hann hevði sitið við fótur Gamaliels. Tað hevur helst ekki verið hvørjum unglinga lutað at hava slíkan mann sum lærara. Paulus man tí hava hildið seg haft hollan kunneika til tað verk, hann so treystliga legði til brots við. Og helst hevur lær-

dómurin aftan á umvending hansara kortini komið honum til góða til at boða gleði-boðskapin.

Gjøgnum allar tíðir hava slíkir menskir menn – lærarar – staðið fram, bæði innan trúarlæra og aðrar rørsur við.

Vit kunnu nevna menn sum Augustin – og ekki at gloyma Martin Luther.

Og kenna vit ekki ein farra av hesum heilt upp at okkara dögum?

Uttan at taka nakað frá teimum, ið seinni árinu hava virkað í KFUM í Havn, so kann eg kortini ekki lata vera við at nevna Jens Christensen, sum í tríatiárunum komu higar úr Danmark at iðrta kristið arbeiði millum dreingir og unglingar... at fyrireika, at KFUM varð sett á stovn her. Kemur tú á tal við teir, ið tá voru við, so er tað nakað egið, ið lýsir av ásjón teirra, tá teir tala um ta tíðina.

Eisini grannar og frændir okkara í útnyrðingi hövdu sín „læran“ á hesum øki. Eg hugsi her nú um Friðrik Friðrikssen, sum als ekki er føroyingum ókunnur. Eftir at hava verið eitt skifti í Danmark og har komin í samband við og arbeiðt saman við so mætum ungdomsleiðara sum Olfert Richard, kemur hann aftur til íslands og fer undir at savna dreingir og unglingar. Fyri honum var tað hetta: at læra óvitar um vegin hann skuldi halda, so hann ekki á gamalsaldri skuldi av honum víkja.

Av tí sáði, hesin maður sáði, spratt KFUM-arbeiðið í Reykjavík.

At hava sitið við fótur henda mans man hava verið sum at hava sitið við fótur Gamaliels – hvør á sín hátt kortini.

Hagar voru allir væl-komnir. „Tú ert ein góður straukur!“ varð mangan heilsan hansara, tá hann stóð í durunum og segði farvæl

eftir loknan fund.

10. júní var ein av lærusveinum Friðriks borin til hvíldar í Tórshavn. Eg hugsi har um Halldór Jóhannsen sum nú í mong ár hevur buð í Føroyum.

Minnist ekki rættiliga, nær eg fyrstu ferð kom á tal við hann. Men tað hevur so verið í KFUM. Plagdi vera á fundum, har voru hildnir. Hjálpti til við skúlaarbeið-inum, har mitt øki var úlv-ungarnir. Ofta skortaði við hjálparum, bæði við skóta-arbeiðinum og við -M arbeiðinum í síni heild. Tí var altíð tikin ímóti hollum hjálparum við gleði.

Nú var arbeiðið í KFUM ekki Halldóri (ella Dóra, sum mong róptu hann) ókent. Hann hevði jú í síni tíð sitið við fótur hansara Friðriks. Og tann brandur sum hesin mætti maður hevði birt í Halldóri á Íslandi, honum var liv í, nú hann kom til Føroya.

Tað hevur helst verið í einum ella øðrum fundi har uppi, eg eri komin á tal við hann. Á ein litlilátan hátt, sum altíð sermerkti hann, hevur hann spurt, hvussu gekst við arbeiðinum, sum ríkið varð í KFUMs navni. Tað var av tí hátti hann spurdi, at tú fekst fatan av, at hesin maður hevði havt gongd sína í felag sum okkara, har hann áður hevði buð.

Alt sum fráleidd tókst, sum honum longdist eftir at gerast virkin millum ung-domin. Ikki ágangandi, men við tí í hyggju at stuðla. Kom ílanga tíð at vera til hjálpar við úlvaflokkinum. Seinni, tá vit fóru at birta liv aftur í rovararnar, var hann eisini við. Plagdi at koma saman einar tvær ferðir um mánaðin til rovarafundir. Eisini fóru vit túrar við tjaldi út í hagan og vörðu verandi eina ella tvær nætur. Og tá ið farið varð við úlvaflokkinum burtur á bygd – aftur var hann tann hollí hjálparin,

ikkí bert við tí handliga arbeiðinum, sum eisini tá tað var at kveikja liv víðari úr tí brandi, sum í honum var birtur av Friðriki gamla.

Vit gleddu okkum at hava fingið slíkan hjálpara.

Hann hevði tey evni at kenna seta seg javnt við tey, hann var ímillum. Vóru tað úlvaungarnir so kundi hann spæla og vera av lyndi sum dreingir á hesum aldri. Vóru tað rovarar, so kendi hann teirra tørv.

Hann smæddist ikki at koma við hugskotum. Kortini var hann ikki av teimum, ið lögdu sín hugskot fram, sum um eingi onnur voru nýtlig. Vildi avgjørt ikki kroysta nakað fram. Her var hann tann góði samarbeiðs-maðurin. Var tað okkurt, hann nevndi og hevði haft góðar royndir av, so va r tað kanska ikki beint at nýta tað í sama líki her hjá okkum. Roynt varð so heldur at kanna, hvørjir møguleikar voru og hvørjar royndir vit hövdu. Sjálvandi var gott at faa okkurt nýtt.

Vit lögdu frá okkum við úlvararbeiðinum. Aðrir komu fram. Men kortini kólnaði ikki okkara millum.

Fyri taum árum síðan var farið undir nýtt tiltak: At savna gamlar KFUM arar til fundar. Aftur var Halldór har og rætti eina hjálpanð hond. Eisini í hesum tiltaki var hann ein drivandi ond.

Men bráðliga skuldi broystast.

Vóru smátt um smátt farnir at hugsa um at byrja aftur við hesum fundum síðsta heyst. Tá börust okkum depur bód fyrri oyra.

Kvukku við.

Veturin, ið fór var steðgur í at savna gamlar KFUM arar. Hvi?

Ja, tú spyrst!

Á fundi í KFUM fyrri mongum árum kom ein talar at nevna tey, ið gjørdu mikið hávastak. ja, nærum østi bæði seg og onnur upp við teirra trúarlívi. Segði seg í

hesum sambandi vera komnan at hugsa um, tá hann sum ungur hevði verið á háskúla í Danmark, og har lært ein sang, sum mangan var borin fram. Tað var hesin av danska skaldinum H. V. Kaalund.

Pá det jævne, pá det jævne – ikke i det himmelblå! – der har livet sat dig stævne, der skal du din prøve stå –

Hetta rennur mæi í huga, nú eg siti og skal festa nøkur orð á blað, vinmanni minni til ettermáli.

Í tí arbeiði, Friðrikur útínti, lærði hann óvitan um vegin hann skuldi halda.

Og óvitan hevði tikið við læru. Gekk kortini ikki og veipaði við hesum, men har tað við sær so litlilítið – „pá det jævne“ Nú fór at standa sína roynd, um hann á gamalsaldri fór at víkja av vegnum.

Gamalsaldur varð her ikki um at raða.

Royndarstundin kom kortini.

Men eins sáttliga, og hann sum óviti var komin inn á vegin, eins sáttliga, men tryggur, gekk han tað stutta, honum enn untist millum síni, á hesum sama vega. Eitt lýsandi dømi um ein, ið trygt hevði litið á Guð og takkað honum fyrri tað, hann fekk, meðan alt gekst væl, og eins trygt legði alla sínar leiðir á Harran og leit á hann, nú hann visti hvønn veg tað bar. – der har livet sat dig stævne, der skal du din prøve stå.

Eitt dømi fyrri okkum, ið hövdu tað gleði at arbeiða saman við honum.

Saknurin man kennast sváur hjá teimum, ið eftir sita, nú Halldór er farin. Men eisini teimum er tað ein uggan og troyst, at hann, so leingi hans maður kundi mæla, kundi visa teimum á tað einasta, ið ber, tá ið royndarstundin av álvara er í hondum – at hava tikið ímóti Jesusi sum sinum frelsara. Friður verið við minnið um Halldór.